AGDER fylkeskommune

Dispensasjon fra kulturminneloven §14 andre ledd, KulturminneID 134977, 316167, 316169, 100492, 89682, 239337 og 134997 - for detaljregulering Ramslandsvågen industriområde GE Healthcare -planID 202506, Spangereid, Lindesnes kommune

Til:	Hege Kristin Martinsen,/ Avdeling for kulturarv
Fra:	Joakim Wintervoll
Kopi til:	Margarita Hornung / Avdeling for samfunn, plan og miljø

Konflikt med KulturminneID 134977, 316167, 316169, 100492, 89682, 239337 og 134997: Skipsfunn, ankerplass, balastrøyser og kulturlag.

Vi viser til søknad datert 19.06.2026 å utvide Ramslandsvågen industriområde på KulturminneID 134977, 316167, 316169, 100492, 89682, 239337 og 134997 i Grønnavika og Litlehavnsvika (Gnr/bnr 455/54) Lindesnes kommune, Agder. Etter kulturminneloven er inngrep i skipsfunn som er omfattet av § 14 første ledd, forbudt med mindre det foreligger tillatelse etter kulturminneloven § 14 andre ledd andre punktum.

Etter forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven §§ 3 (2) og 4, har fylkeskommunen myndighet til å gi slik tillatelse basert på tilrådninger fra gjeldende forvaltningsmuseum. Riksantikvaren har myndighet etter forskriften § 2 (1) til å fastsette omfanget og kostnader i eget vedtak, basert på vedtaket og vilkårene fylkeskommunen har gitt.

Vedtak
Med hjemmel i kulturminneloven § 14 andre ledd fatter Agder fylkeskommune følgende vedtak:

I forbindelse med å utvide Ramslandsvågen industriområde ut i Grønnevika og Litlehavnsvika gis det med dette tillatelse til utfylling over eller fjerning av skipsfunn, anker, balastrøyser og kulturlag (til sammen 7 lokaliteter, KulturminneID 134977, 316167, 316169,

100492, 89682, 239337 og 134997), i Grønnevika og Litlehavnsvika gnr/bnr 455/54, Lindesnes kommune, jf. avmerking på vedlagt kart, datert 20.0826.

Tillatelsen gjelder bare det omsøkte tiltaket og bortfaller dersom tiltaket ikke er iverksatt innen 3 år fra dette brevet er mottatt.

Vilkår

Tillatelsen gis på følgende vilkår:
Norsk Maritim Museum skal før anleggsstart foreta en arkeologisk gransking av tre lokaliteter innenfor tiltaksområdet; En løs skipsskjøl i eik (ID 239337(nå ID 134997-2)), en klinkbygd båt (ID 89682) og et kulturlag (ID 134997). Utfylling kun i Grønnevika vil ikke være et alternativ for å unngå å gjennomføre den arkeologiske granskningen av disse tre lokalitetene.

Beskrivelse av skipsfunn
ID 100492-1: Ramslandsvågen

Ansamling av ballastflint. Mellom 10 og 20 knoller observert, omlag 15-20 cm lange.

ID 134977-1: Ramslandsvågen 2

Anker.

ID 316167-0: Ramslandsvågen 2.2

Varpanker.

ID 316169-0: Ramlslandsvågen 2.3

Fluken av et mindre anker stikker opp av mudderet. Resten av det som antas å være et varpanker er begravd i bunnmassene.

ID 134997: Litlehavnsvik

Kulturlag med ballasthauger, skipsdeler og gjenstandsmateriale.

ID 89682: Båtvrak

Mindre klinkbygd fartøy i eik, T-kjøl, brede bordganger og jernklinksøm med firkantede roer. Ca. 6 m langt og 4,5 m bredt.

ID 239337 (endret til ID 134997-2): Skipskjøl

En kjøl fra et klinkbygd fartøy. Lengde 7,43 m. Et fragment fra to sammenhengende klinka bord ble funnet ved kjølen.

Beskrivelse av det omsøkte tiltak

Planforslaget legger til rette for etablering av nytt næringsareal gjennom utfylling i bukta utenfor Ramslandsvågen industriområde. Formålet med planen er å legge til rette for optimalisering og videre utvikling av eksisterende industrivirksomhet gjennom etablering av nye næringsarealer.

Planområdet omfatter sjøareal i Grønnevika og Litlehavnsvika i Ramslandsvågen i Lindesnes kommune. Det er utarbeidet reguleringsplan med konsekvensutredning for utvalgte fagtema. Det er to alternativer for utfylling:

•Alternativ 1 (hovedalternativet) Full utfylling på ca. 50 daa.

•Alternativ 2 Redusert utfylling på ca. 40 daa, fordelt på to delområder.

I begge alternativene vil Litlehavnsvika bli fylt igjen.

Norsk Maritimt Museum uttaler
Norsk Maritim Museum har i brev datert 19.08.2026 uttalt seg til søknaden. Museet tilrår når det gjelder kulturminnene i Grønnevika, h.h.v tre ankre, ID 134977, ID 316167 og ID 316169, samt ballastrøysen, ID 100492, at det gis dispensasjon uten vilkår om arkeologisk gransking.

For kulturminnene i Litlehavnsvik vurderer Norsk Maritimt Museum at den klinkbygde båten (ID 89682) og kulturlaget (ID 134997) har særlig høy kildeverdi. En løs skipsskjøl i eik (ID 239337) er antatt yngre enn de to førstnevnte, men inngår også i det kulturmiljøet Litlehavnsvik utgjør og skal følgelig også inngå i vurderingen av vilkår for dispensasjon. Gitt formålet med søknaden, er ikke en in-situ bevaring mulig.

Museet vurderer også at hvis bare Grønnevika fylles ut, vil Litlehavnsevik kvalitet som havnekulturmiljø bli svært redusert. De mener derfor det er riktig å tilrå dispensasjon med vilkår, men understreker samtidig at utfylling kun i Grønnevika ikke vil være et alternativ. Et slik alternativ vil fremdeles ha store negative konsekvenser for kulturminnene i Lillehavnsvika.

For kulturminnene i Litlehavnsvika (ID 89682, 134997 og 239337) tilrår Museet at det gis dispensasjon fra kulturminneloven § 14 for inngrep i de registrerte kulturminnene i Litlehavnsvik, med vilkår om at arkeologisk gransking jamfør nærmere beskrivelse av faglige problemstillinger og prioriteringer i vedlagte prosjektplan med budsjett.

Den arkeologiske granskningen er beregnet til å ha et maksbudsjett på 4 477 274 kr (2026-kroneverdi), og må dekkes av tiltakshaver jf. kulturminneloven §10.

Begrunnelse for vedtaket
Kulturminneforvaltningen skal verne om kulturminner som ikke-fornybare ressurser og arbeide for at kulturminneverdiene blir best mulig ivaretatt og nyttiggjort i et samfunn i endring. Tillatelse til inngrep i skipsfunn kan likevel gis etter en konkret vurdering av de kulturminnefaglige verdiene veid opp mot private og samfunnsmessige hensyn.
I denne saken er det lagt vekt på at utvidelsen av Ramlandsvågen industriområde vil ha store ringvirkninger både for den lokale og regionale samfunnsutviklingen, med sikring av arbeidsplasser og utvikling av høykompetent industri. Samfunnsnytten til tiltkaet regnes dermed som å være svært høy.

Samtidig er dagens situasjon for kulturminnene i Grønnevika og Littlehavna lite ideelle. Med begrenset opplevelsesverdi grunnet det avstengte industriområdet og at bevaringsforholdene i Litlehavnsvika har forverret seg siden registeringen startet i 1992, er det per dags dato mer fordelaktig at disse blir dokumentert igjennom en arkeologisk undersøkelse.

Etter en samlet vurdering har vi gitt tillatelse til det omsøkte tiltaket i samsvar med vedtaket over.

Dersom det under realisering av tiltaket oppdages eller fremkommer andre skipsfunn eller automatisk fredete kulturminner enn de tillatelsen gjelder for, skal arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre disse. Fylkeskommunen skal varsles, jf. kulturminneloven § 14 tredje ledd og § 8 andre ledd, og avgjør snarest mulig og senest innen tre uker, om arbeidet kan fortsette og eventuelle vilkår.

Forholdet til annet lovverk

Hvis tiltaket krever tillatelse etter annet lovverk, må søker sørge for dette, før tiltaket kan gjennomføres.

Framdrift og gjennomføring

Dere skal:

- avtale tid for arkeologisk utgravning med Norsk Maritimt Museum i god tid før tiltaket er planlagt igangsatt
- sørge for avklaring av eventuelle praktiske forhold av betydning for gjennomførelsen av det arkeologiske feltarbeidet. Dette gjøres etter avtale med Norsk Maritimt Museum.

Arkeologiske utgravninger kan av praktiske årsaker normalt ikke utføres i vinterhalvåret. Vi ber dere ta hensyn til dette i planleggingen av tiltakets framdrift.

Tiltaket skal gjennomføres som vist på vedlagte kart. Mindre endringer eller avvik klareres med oss. Større endringer, som berører kulturminner, krever ny søknad. Kulturminnemyndigheten avgjør om endringene er større eller mindre.

Tiltaket kan ikke gjennomføres før dere har mottatt ferdigmelding

Når den arkeologiske granskingen er gjennomført, sender Norsk Maritimt Museum melding om dette til fylkeskommunen som så snart som mulig etter dette vil sende ferdigmelding til dere. Først når dere har mottatt ferdigmeldingen, kan tiltaket gjennomføres.

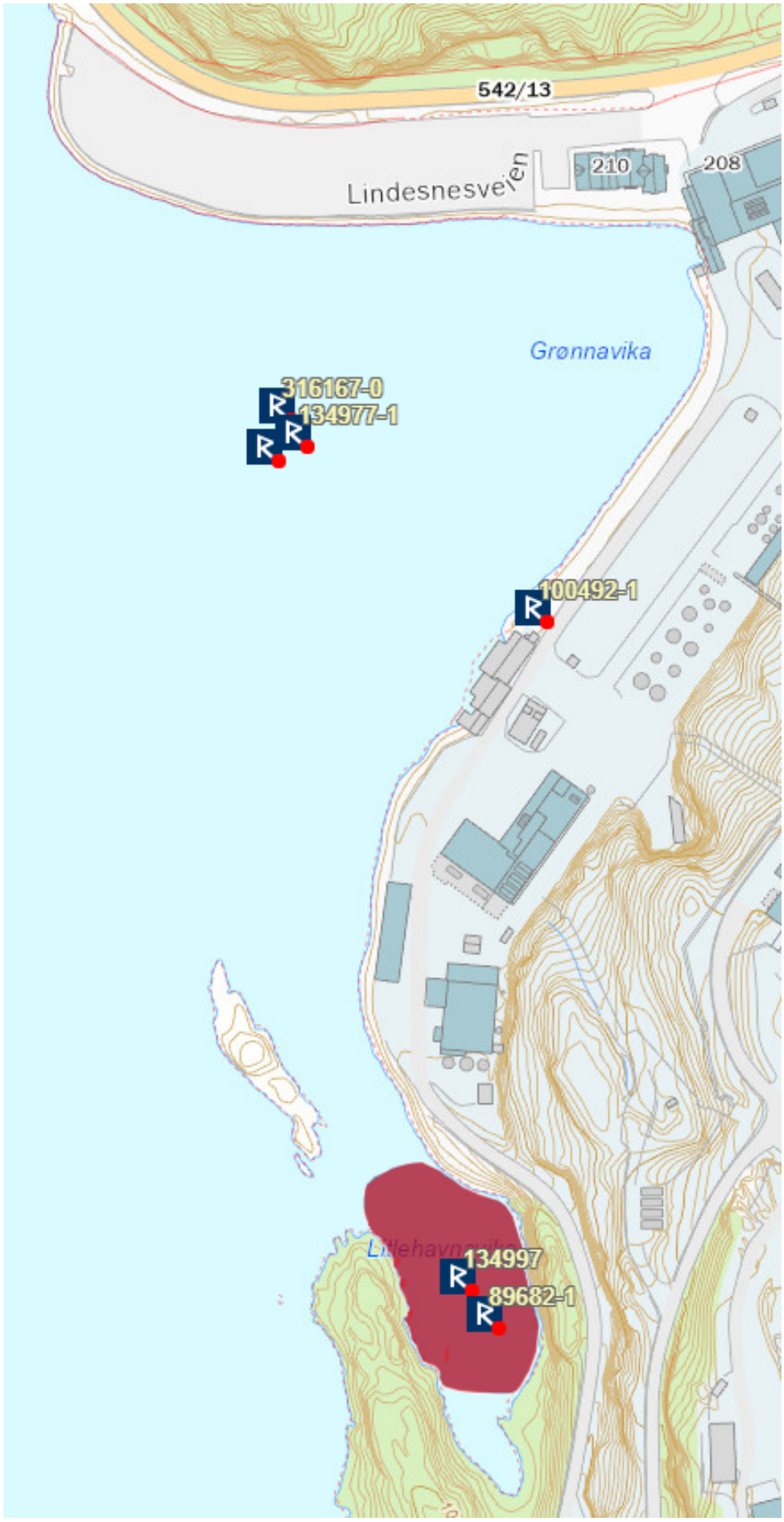
Du kan klage på vedtaket

Du har rett til å klage på vedtaket. Fristen for å klage er 6 uker fra du har mottatt dette brevet, jf. kulturminneloven § 8 første ledd tredje punktum. Klagen stiles til Riksantikvaren som er klageinstans, men sendes til oss, gjerne på e-post til postmottak@agderfk.no. Hvis vi ikke tar klagen til følge, sender vi den til Riksantikvaren. De avgjør saken med endelig virkning.

Har du spørsmål?

Har du spørsmål kan du kontakte saksbehandler Joakim Wintervoll (Joakim.Wintervoll@agderfk.no).

Vedlegg: Kart datert 20.08.2026, hentet fra Askeladden.ra.no

542/13
Lindesnesveien
210
208
Grønnavika
316167-0
134977-1
100492-1
134997
89682-1